

że i nadal, trzeba tylko ochcieć, aby nie było powodów do starć. Społeczeństwo żydewskie w Wilnie, a zwłaszcza jego sfery kierujące — jak świadczą różne fakty — oczywiście jest istotnie dobrą wolą i dążeń mamy nadzieję, że mimo wrogich zakusów i fałszywych pogłosek debrych stosunków żydewsko-polskich nie nie popsuje.

Z. F.

Z dziejów szkolnictwa polskiego na Litwie.

Dzieje szkolnictwa polskiego na Litwie stanowią jedną kartę chwalebna w historii kultury naszego narodu, krwią i łzami pisana. Gaębione przez lat dziesiątki korzystało ono z każdego powiewu swobody by się rozwijać i rozszerzać z nadszycząją wprost żywiołową mocą wobec ponownego prześladowania kryło się «pod ziemią» nie ustając w pracy.

Pod pozorem «kuchennek» i «okronek» uczyła się młodzież wileńska, wieś zaś była pokryta siecią tajnych szkółek po wsiach, dworcach i dworach.

Nie o szkoły jednak dzisiaj, mi chodzi, lecz o te ciche pracownice, które życie swe poświęciły oświeceniu ludu. Były to przeważnie młode dziewczęta, które pracowały w warunkach nad wyraz ciężkich świadome, że każdej chwili czeka je areszt, śledztwo, więzienie «dla przestępców politycznych» ze wszystkimi jego okropnościami. Nie zabrakło jednak nigdy tych cichych, bezimiennych bohatererek na ziemiach naszych.

W jesieni 1915 roku, po wyjściu wojsk i władz rosyjskich zaroiło się od szkół polskich na całym obszarze Litwy historycznej. Powstały ich setki w ziemi wileńskiej, dziesiątki w Kowieńszczyźnie. Skąd wzięły się zastępy potrzebnych pracowników i pracowniczek? Stanęli do pracy na pierwsze wezwania ludzie ze wszystkich warstw, społecznych o wykształceniu bardzo różnorodnym: od cztero-klasowej szkółki elementarnej, do kursów uniwersyteckich włącznie. Wszystkie łączyła jedna wielka idea: szerzenia oświaty wśród łaknącej jej od lat wielu ludności polskiej, zapal do pracy i brak szukania w niej zadowolenia ambicji lub syków materialnych.

O tem «statystem i mowy być nie mogło. Na wsi wynagrodzenie miesięcznie wynosiło 5—15 rb. i utrzymanie; mieszkało się w chacie nieraz wspólnie z całą rodziną gospodarza. W mieście pensja 25 rb., obecnie 50 rb. miesięcznie nie wystarczy na opędzenie najpierwszych potrzeb, gdy trzeba się nią dzielić z rodzicami pozabawionymi pracy, lub żywić młodsze rodzeństwo.

Czy wśród tej licznej i różnorodnej rzeszy wszyscy stali na wysokości powierzonych im zadań? Oczywiście były jednostki niepowołane, które ustąpiły wkrótce miejsca nowym pracownikom wykształconym w seminarjach nauczycielskich.

Gdy w ciągu następujących lat wiele szkół polskich zostało przymusowo zamkniętych, wielu pracowników ujrzało się zmuszonymi szukać chleba w innych zawodach: czekając jaśniejszej chwili by móc powrócić do umiłowanej pracy nauczycielskiej.

Porzucali, wśród coraz cięższych warunków postanowili się zrzucić dla samopomocy i tak powstał na wiosnę 1916 r. «Polski Związek nauczycieli ludowych na Litwie» liczący z górą, stu członków w mieście i na wsi dzięki któremu niejedną z nich przetrwał najcięższe czasy.

Pierwszym zadaniem Związku było założenie Kasy chorych. Drobne półmarkowe opłaty miesięczne członków, dochody z wieczorków muzycznych w ścisłym kółku znajomych dały szerzonym możliwość utrzymywania chorych członków w szpitalach lub udzielania im pomocy w domu oraz dawania pożyczek w chwilach krytycznych najbardziej tego potrzebującym. Związek, przy pomocy społecznej, urządził w tym roku kolonje letnie dla nauczycielek. Dbając o swe potrzeby umysłowe, organizował kursy metodyki oraz ogólnokształcące; pogadanki odczyty.

Cręsto zebrania towarzyskie łączyły członków ściśle między sobą, a poczucie samopomocy i szczerze zaintereso-

wanie wzajemne snują między nimi więź serdeczną. Jak się jedna z członkiń zgłaszając do Związku wyraziła, znalazła ona wstępując po śmierci matki do Związku rodzinę, która jej w ciężkich chwilach nie dała zginać.

Żyjmy nadzieją, że w tych nowych warunkach, które przyszłość światła nam miosą, nauczycielstwo nasze znajdzie podjętą do gorąc chęć niejszego i gromadniejszego arzeszania się, aby tą drogą podnieść stan nauczycielski, pogłębić i rozszerzyć swe je sadania, aby się stało godnym wychowywać w duchu narodowym i katolickim w nowe pokolenie, które będzie twórcą przyszłości.

Społeczeństwo zaś nasze powinno poprzeć te usiłowania, bo ono ze swej strony będzie odpowiedzialnym za dolę i jakość wychowawców swych dzieci.

Fesika.

Kongres pokojowy.

Według «Daily News» w kongresie pokojowym wezmą udział następujący koalicyjni mężowie stanu:

Francja: Clemenceau, Briand, Tardieu, Bourgeois;

Anglja: Lloyd George, Balfour, prawdopodobnie lord Reading, delegat robotniczy i jeden lub kilku delegatów od kolonii. Ponadto możliwe, że wejdą do delegacji Asquith i lord Grey;

Stany Z'ednoczone: Wilson, Root, Lansing i House;

Włochy: Sonnino i Orlando;

Belgia: prezes ministrów Cooreman (najświeższa wiadomość głosi, że na stanowisku tem zastąpił Cooremana Delacroix) i Vandervelde;

Japonja: ambasadorowie: w Londynie — Matsui i w Paryżu: Cainsa;

Rumunja: Take Jonesku;

Grecja: Venizelos;

Serbja: Pasicz;

Czecho-Słowacja: prezydent Masaryk;

Państwo Południowo-Słowiańskie: Venes;

Co do osób delegatów z innych państw koalicji wiadomości jeszcze niema.

Protest komisji niemieckiej do zawieszenia broni.

Prezes niemieckiej komisji do zawieszenia broni, gen. v. Winterfeld w dniu 20 go bm. otrzymał odpowiedź gen. Focha, że niemieckim żądaniom w kierunku złagodzenia warunków zawieszenia broni nie może być uczynione zadość. Gen. v. Winterfeld wobec tego w porozumieniu z sekretarzem stanu, Ersbergerem wydał protest następujący:

Żądania komisji niemieckiej w sprawie złagodzenia warunków zawieszenia broni zostały przez marszałka Focha kategorycznie odrzucone. Obowiązują więc warunki niesłychane prostu w dziejach. Nowożytna armja, złożona z przeszło 3 milionów ludzi z całym skomplikowanym aparatem technicznym olbrzymimi maszynami w niepomyślniej porze roku; po słych często górskich drogach musi być doprowadzona w zupełnym porządku za Ren. Równocześnie odebrane zostały tej armji środki transportu.

Ludność cywilna obszarów, przez które przeciąga armja ma być wolna od wszelkich ciężarów. Olbrzymi materiał wojenny i tysiące jeńców należy oddać w terminie i porządku. Każdy bezstronny doświadczony oficer sztabu generalnego przyzna, że spełnienie tego rodzaju warunków jest niemożliwością. Historia wojny w sprawie tej wyda wyrok wyraźny.

Ponieważ żądania w kierunku złagodzenia warunków zawieszenia broni zostały przez koalicję odrzucone, więc wynika z tego, że zamiarem dowództwa nieprzyjacielskiego jest jeszcze podczas zawieszenia broni doprowadzić do rozprężenia i całkowitego zniszczenia armji niemieckiej, która 50 miesięcy chlubnie broniła ojczyzny. Tysiące męжных ludzi legnie na drodze przemarszu pod ciężarem trudów i wyczerpania zanim jeszcze dosięgnie kraju ojczystego lub dostanie się do niewoli.

Można zadać pytanie, czy tego rodzaju postępowanie zgadza się z du-

chem zawieszenia broni i wytoruje ono drogę do pojednania i porozumienia. Niejednokrotnie było zaznaczone, że przeprowadzenie w praktyce tak surowych warunków zawieszenia broni oddaje na pastwę głodu niemieckie kobiety i dzieci. Te względy ludzkości nie zostały jednak zupełnie uwzględnione. Wobec tego przesłowi niemieckiej komisji do zawieszenia broni pozostaje tylko oświadczyć, że Niemcy nadal czytać będą wszystko, co jest w mocy ludzkiej, aby samienne spełnić warunki zawieszenia broni, jednakże nie może brać odpowiedzialności za ścisłe i dokładne spełnienie wymuszonych warunków.

Niemiecka komisja do spraw zawieszenia broni.

Sekretarz stanu Ersberger prezes.

Po zawieszeniu broni.

Okupacja.

ZURYCH (20 b. m. W. T. B.) — Według wiadomości z Ljonu, lewy brzeg Renu zajmie trzecia armja amerykańska.

Francuzi w Pradze.

PRAGA (21 b. m. Tel. pr.) — Oczekiwane jest w tych dniach przybycie do Czech ceteresh dywizji francuskich.

Anglioy w Wiedniu.

WIEDŃ (21 b. m. T. U.) — Do Wiednia przybyło w samochodach Czerwonego Krzyża kilku oficerów i żołnierzy angielskich.

Belgji.

LONDYN (21 bm. Tel. pryw.) — Reuter dowiaduje się, że kawalerja angielska przekroczyła dzisiaj pole pod Waterloo i postuwa się dalej ku granicy niemieckiej. Oficerowie angielscy przyjeźli wczoraj za kwitami w różnych punktach frontu wielką ilość dział niemieckich.

Włosi nie pójdą do Innsbrucku.

INNSBRUCK (21 bm. WTB.) — Zapowiedziane przez burmistrza przyście wojsk włoskich do Innsbrucku nie nastąpiło. Włosi znajdujący się koło Matrei otrzymali rozkaz nie iść dalej w kierunku Innsbrucku, lecz pozostać koło Matrei.

Wydanie floty niemieckiej.

LONDYN (21 b. m. Reuter). — Niemcy wydali dzisiaj Anglii: 9 pancerników, 5 krążowników bojowych, 6 lekkich krążowników i 50 kontrtorpedowców. Do liczby umówionej brak więc jednego pancernika, jednego krążownika bojowego i jednego lekkiego; mają być one wydane później. Jeden lekki krążownik naleciał na morzu Północnym na minę i zatonął. Flota angielska towarzyszyła statkom niemieckim do ujścia rzeki Porth, gdzie statki zatrzymały się na noc, potem ruszyły dalej do Spaa.

Desant angielski.

SWINEMUNDE (21 bm. Tel. pr.) — Komendantura i rada żołnierska w Swinemunde wydały do ludności odezwe, oświadczając, że nie wykluczeniem jest, że z okrętów angielskich mogą wysiąść na ląd w ważnych punktach wybrzeża Niemiec żołnierze celem kontrolowania demobilizacji.

Mackensen.

BERLIN (21 b. m. W. T. B.) — Wbrew odmiennie brzmiącym informacjom stwierdzić należy, że gen. feldmarszałek, Mackensen, znajduje się ze swymi wojskami w Hermanstadaie i pozostanie tam dotychczas, dopóki transport wojsk nie zostanie uregulowany.

Przed kongresem.

BERN (21 bm. W.T.B.) — Według «Temps» w Wersalu czytać się przygotowania do kongresu preliminarne. Odnawiają Trienon, w którym mają odbyć się posiedzenia, oraz zamek. Sala Instrazna, w której prawdopodobnie póké zostanie podpisany, została już przygotowana.

Prasa francuska o Niemczech.

GENEWA (21 b. m. T. U.) — Francuska prasa rządowa zamieszcza widocznie oficjalny artykuł, oświad-

czający, że rząd niemiecki jest wprawdzie socjalistyczny, lecz jednocześnie jest też wszechniemiecki. «Matin» pisze, że rząd niemiecki dały jawnie do przyłączenia Niemiec Austrjackich; jest to żądanie, które wypowiedzane wielokrotnie jeszcze za Cesarstwa. Cała przemiana w Niemczech jest niczem innym jak tragikomedją, za pomocą której koalicja ma być oszukana jeszcze teraz, przy końcu wojny.

Sprawy polskie.

Olbrzymia zdobycz.

BERLIN (22 b. m. Tel. pryw.) — «Täg. Rund.» dowiaduje się ze źródła wiarogodnego, że Polacy zatrzymali 5000 lokomotyw i 13000 wagonów. Oprócz tego skonfiskowane wszystkie kasy kolejowe. Ogólne straty niemieckie wynoszą przeszło miliard marek.

Sytuacja w Poznaniu.

POZNAŃ (21 bm. Tel. pr.) — Wieczorne wydanie «Vore ärtun» komunikuje o sytuacji w Poznaniu, co następuje: Zebranie delegatów rad robotniczych i żołnierskich. Z Poznańskiego wypowiedziało się b. ostro przeciwko zaprojektowanemu utworzeniu specjalnego oddziału «Helmschutz» i wymaga od rządu natychmiastowego skasowania zarządzeń odnoszących. Oświadczono następnie, że w Poznańskim utrzymaniu zostaną zupełny ład i że niema zamiaru uprzedzenia kongresu pokojowego. Rady oświadczają zgodnie, że działać będą aby zapewnić żołnierzom Polakom, Niemcom i żydom i pozostałej ludności obronę za granicami i w kraju. W radach niema miejsca na zatargi narodowców.

BERLIN (21 b. m. T. U.) — Podsekretarz stanu v. Gerlach powrócił z Poznania dokąd jeździł z polecenia rządu; oświadczył on, jak dowiaduje się «Tele. Union», że wiadomości alarmujące z Poznania są mocno przesadzone. W rzeczywistości weszły czwartek panował w Poznaniu zupełny spokój. Utworzyła się Polska Rada Narodowa, która w odezwie swej nawołuje energicznie do zachowania ładu i spokoju i nakazuje ludności dochowanie umów zawartych.

Niemcy.

Przed konstytuanta.

Projekt prawa o wyborach do konstytuanty został już opracowany. Okręgi wyborcze liczyć będą po 15000 ludności. Wybory będą proporcjonalnymi. Wyborów uzupełniających nie będzie; na miejsce posłów ustępujących, wchodzić będą do konstytuanty kandydaci z największą ilością głosów. Ogólna liczba wyborców wyniesie 40.000.000. Wybory dokonane zostaną dnia 2 lntego.

W prowincji Nadreńskiej.

KOBLENCJA (21 bm. Tel. pr.) — Na zebraniu mieszkańców miasta Koblencji powzięto uchwałę następującą: My mieszkańcy Koblencji, mężczczyźni i kobiety uznajemy się za wiernych Niemców i również wśród braków i niebezpieczeństw odrzucamy myśl o oddzieleniu od Niemiec. Cokolwiek bądź się zdarzy, nie zachwiejemy się w miłości do ojczyzny.

Napad bandycki.

BERLIN (22 b. m. Tel. pryw.) — Banda złożona z żołnierzy marynary i osób cywilnych, usiłowała na dworcu śląskim zawiadnąć sumą w wysokości 60 milionów marek, należącą do sztabu Mackensena. Zamach ten udaremniono.

Litwa pruska.

TYLŻA (20 b. m. Tel. pryw.) — Zapowiedziane utworzenie rady narodowej dla Litwy Pruskiej celem obrony interesów Litwinów zostało obecnie dokonane. Przewodniczącym rady jest b. poseł do sejmiku Gaigalat. Radykałowie litewscy dają do oderwania od Prus zamieszkałych przez Litwinów okręgów: Królewiec i Gąbin i do przyłączenia ich do Wielkiej Litwy.

Belgia.

Nowy gabinet.

BERN (21 b. m. W. T. B.) — Do «Petit Parisien» donoszą z Brukseli, że król Albert powierzył utworzenie nowego gabinetu adwokatowi z Brukseli, konserwatyście Delacroix który wiele wyświadczył ludności dobrego podczas okupacji niemieckiej.

Nowy gabinet ma składać się z 6 konserwatystów, 3 liberatów i 3 socjalistów.

Na Bałkanach.

Powrót króla.

ZURYCH (21 bm. Tel. prw.) — «Corriere della Sera» donosi: Król Mikołaj Czarnogórski przybył do Cetynji. Skutari otrzymała gołęb francuską i amerykańską.

Rosja.

Bołzewicy gotują się do podróży.

«Socialdem. korresp.» donosi z kół poinformowanych, że rząd bolszewików dał rozkaz trzymać statek wojenny Aurorę pod parą, gotowy do odjazdu. Czternastu komisarzy ludowych zamierza w razie niebezpieczeństwa uciec z paszportami duńskimi do Kopenhagi.

Czułość bolszewickie.

Donoszą z Homla, że bolszewicy próbowali się bratać z wojskami niemieckimi pod Starodubem i Kliucami dostali jednak natychmiast stanowczą odprawę.

Sprawy ukraińskie.

Przewrót?

BERLIN (21 bm. Tel. prw.) — Ukraińskie biuro prasowe w Lozannie donosi o wypadkach na Ukrainie, co następuje: Po zwycięstwach walkach trzeba było opuścić Kijów, ponieważ od północy maszerowały niesmaczne siły bolszewickie a z okolicy Astrachania nadciągali monarchiści z księciem Tundatowem na czele. Rząd w Kijowie obalono i na jego miejsce ustanowiono rząd moskalczyński. Zgromadzenie narodo-uciekło do Białej (?), gdzie mianowało dyrektorjat.

Według «Hamb. F. emd.» Chorbin (?), Konotop i Bachmacz są w ręku powstańców. W północnej części gubernji Czernihowskiej odbywają się ciągłe zaburzenia. Chorbin (?) obwołany został rządcą państwa. Wojska koalicyjne, po zdobyciu Odessy i Sewastopola ruszyły podobno na Kijów. Hetman Skoropadski podał się. Za zgodą koalicji mianowany został dyktatorem gen. Denikin. Armja jego maszeruje na północ-zachód. Hasłami Denikina są: nowa Rosja, walka z bolszewizmem aż do ostateczności, przyłączenie się do koalicji.

Przyp. Red.: Pedając z obowiązku dziennikarskiego depeszę powyższą, zaznaczyć jednak musimy, że zawiera ona wiadomości dość niejasne i sprzeczne zwłaszcza wobec niedawnej wiadomości o porozumieniu się Skoropadskiego z Denikinem, spowodowany rzekomo przez Denikina upadek Skoropadskiego, wydaje się być faktem wątpliwym. Należy w każdym razie poczekać na wiadomości dokładniejsze.

Ze świata.

Procul negotii.

Ex-następca tronu niemiecki został internowany na wyspie Wieringen. Wieringen (w północnej części Zuidoost) posiada ludność rybacką około 1000 ludzi.

KRONIKA.

WILEŃSKIE.

Dziś: Klemensa.
Jutro: Jana od Krzyża.
Pojutrze: Katarzyny.
Wschód słońca—o g. 7 m. 45
Zachód słońca—o g. 3 m. 48

W WILNIE.

— **Loterja na biednedzień.** **T. wa «Caritas»** Jutro więc 24 go b. m. w cukierni Sztralla na rogu Tatarskiej i św. Jerzkiej odbędzie się loterja na najbiedniejszą działość i polskie szkoły T. wa «Caritas». Sam cel niech będzie największą zachętą do poparcia tych usiłowań zmierzających do uratowania tak pożytecznych zakładów, w których kilka set działyw najuboższej otrzymuje całe utrzymanie, opiekę i naukę.

Fanty lub pieniądze łaskawie zafinansowane prosimy o nadsyłanie dziś i jutro od g. 10—1 i od 4—6 w. do Koawiku św. Michałski zaulek № 5, jak również organizatorowie loterji proszą uprzejmie o zwrot list składkowy dziś do godz. 6 w.

— **Z Towarzystwa Rolniczego.** Mecenaz Zygimierz Jasziński po powrocie do zdrowia wznowił przyjęcie w Biurze Porad Prawnych przy Towarzystwie Rolniczym. Zawalnia 9.

— **Walne zebranie członków Wil. Towarzystwa Opieki nad dziećmi.** Odbędzie się dziś, w sobotę 23 bm. o godz. 6 w. w lokalu Tow. popierania pracy społecznej (S-to Jaska 6).

Członkowie Towarzystwa proszeni są o jaknajliczniejsze przybycie. Zebranie będzie prawomocne bez względu na ilość przybyłych.

— **Zebranie włościan ziemni wileńskich,** zgromadzone w Wilnie dnia 17 listopada 1918 roku, uchwalilo:

1. Włościanstwo polskie ziemni wileńskie dąży do tego, aby ziemia ta narówni z innymi ziemiami polskimi weszła w skład Rzeczypospolitej ludowej polskiej.

2. Włościanstwo polskie ziemni wileńskie prosi Rząd polski w Warszawie o jaknajszersze poparcie polskiego ludu wileńskiego w jego usiłowaniach ku zjednoczeniu z narodem polskim.

3. Względem mniejszości narodowych, współżyjących z ludnością polską w obrębie ziemni wileńskiej, włościanstwo polskie zajmuje stanowisko wzajemnego uznania i poszanowania praw do rozwoju narodowego.

4. Dla osiągnięcia zjednoczenia narodowego i odpięrania wrogich zakusów, zmierzających do oderwania ziemni wileńskiej od Macierzy, zebranie włościan uchwała założenie stronnictwa p. n. «Polskie Zjednoczenie Ludowe na Litwie».

W celu opracowania statutu Stronnictwa i zorganizowania takowego zebranie powołało Komitet, złożony z osób następujących:

Araškiewicza Adolfe, Arciszewskiego Jana, Ejsmonta Józefa, Nowickiego Jana, Dejnarowicza Feliksa, Jurawicza Michała, Emmy Dmochowskiej, Perkowskiego Leona, inż. Narokowicza i Szopę Teofila.

Z upoważnienia zebrania uchwałą podpisał:

Józef Ejsmont, Adolf Araškiewicz, Jan Arciszewski, Michał Jurawicz, Jan Nowicki, Feliks Dejnarowicz, Teofil Szopa, Emma Dmochowska, Leon Perkowski.

— **Na jeńców.** Polskie T. wa Pomocy Ofiarom Wojny zwraca się do społeczeństwa o łaskawe składanie ofiar na jeńców powracających do miejsc rodzinnych.

Jest to sprawa nagła i wielkiej wagi, ponieważ coraz większa ilość jeńców zwraca się do T. wa o zasiłek i istotnie ludzie ci znajdują się w bardzo krytycznym położeniu.

— **Kursy naukowe.** Zarząd kursów niniejszym prosi wszystkich dawniej i obecnie wykładowych na kursach o łaskawe przybycie dla niezbędnych porad do lokalu I go gimnazjum Stowarzyszenia Nauczycieli i Wychow., ulica Gubernatorska № 1, w niedzielę, dnia 24 go bm. o g. 11 i pół.

— **Zjazd.** Grono lekarzy weterynaryj, zamieszkujących w Wilnie, podaje do ogólnej wiadomości kolegów, zamieszkałych na Litwie, o zamierzonym zjeździe, mającym się odbyć w Wilnie dn. 24 listopada 1918 r. w celu zrzeszenia się i omówienia spraw zawodowych, związanych z bieżącą chwilą. Zwracać się do kolegi Bakuna, Zarzeczna 5—2 w Wilnie.

— **Koncert na wpisy.** W nadchodzący czwartek 28 b. m. odbędzie się na rzecz Pol. Tow. wpisów szkolnych koncert w «Lutnia» przy łaskawym udziale: p. Z. J. Bortkiewicz-Wyleżyński (śpiew), v. Katarzyny Pliška Ramniewiczowej (fortepjan), oraz prof. Tadeusza Zawadzkiego (skrzypce).

Program o prawdziwie artystycznym, a zarazem popularnym poziomie, jak również cel nadezwyczaj sympatyczny, przyczynią się niewątpliwie do powodzenia tego koncertu.

Bilety nabywać można zawnazsu w cukierni Zielonego Sztralla.

— **Z «Lutnia»** (Teatr Polski). «Marcin Łuba», sztuka Sewera Micińskiego, należy do kategorii takich utworów dramatycznych, które dają poznać istotną duszę ludu, głębię namiętności, poglądy na życie, etykę i charakter mas mańorolnych.

W świetnie ujętej akcji «Marcina Łuby» przesuną się przed oczami widza kolejdoskop scen i typów z jaknajwierniejszą prawdą z życia ludu krakowskiego podpatrzonych, a odzwierciedlających świetnie stonki wsi polskiej.

Sztuka Sewera i Micińskiego, dając widzowi pełnię wrażeń artystycznych, jest tematem do głębszych myśli, zwłaszcza w chwili obecnego przełomu w ustroju społecznym.

Bilety na tę wyjątkowo interesującą premierę sprzedaje kasa «Lutnia» od godziny 12 tej w południe.

— **Koncert na rzecz szkoły S-to Jańskiej im. A. Mickiewicza** ze współudziałem znanego zespołu kameralnego im. St. Moniuszki odbędzie się w sali «Lutnia» wtorek 26 go listopada. Program zawiera dzieła Beethovena, Statkowskiego i Aręńskiego.

Bilety są do nabycia w obu cukierniach Sztrallów, w dniu zaś koncertu od godz. 12 tej w poł. w sali «Lutnia».

— **Polski teatr ludowy.** Jutro, w niedzielę, 24 b. m., odbędzie się w gmachu po-cyrkowym dwa widowiska ludowe.

Ukaże się na scenie po raz 3 ci i 4 ty nastrojowa komedja J. Bizzińskiego «Zięć dla parady», oraz komedja kontuszowa Henryka Sienkiewicza «Zagłoba swatem». W scenie końcowej sztuki odtwórzone zostaną polonez z udziałem całego personelu.

Kasa czyną jest dziś w jadalni Stow. rzemieślniczego (I Portowa 4), jutro zaś od godz. 10-tej rano w gmachu po-cyrkowym.

Początek widowisk o godz. 6 i 8 i pół wiecz.

— **Znalezioną** po przedstawieniu 16 listopada w sali «Lutnia» czapeczkę damską — odebrać można w zarządzie sali 10—2 po poł.

LISTY DO REDAKCJI.

Szanowny Panie Redaktorze!

Niejaki p. B. Stadziewicz, podpisujący, jako redaktor «Nowiny Litewskie» rozgłasza po Wilnie, jakoby ja miał być współpracownikiem jego pisma.

Zwracam się do Szanownego Redaktora z uprzejmą pro bą o zamieszczenie w «Dzienniku Wileńskim» niniejszego protestu przeciwko twlaczającym mi, jako dziennikarzowi polskiemu, bezwzględnie fałszywym pogłoskom rozsywanym o mnie przez p. Stadziewicza.

Z należnym szacunkiem Szymon Czarnocki (Wl. Renard).

24—XI—1918.

WIADOMOŚCI URZEDOWE.

Obwieszczenie w sprawie rekwizycji.

«Celem usunięcia nieporozumień zwraca się uwagę na następujące:

Postanowienia warunków zawieszenia broni na okupowanych terenach wschodu wskazują na to, że wszelkie rekwizycje i sekwestry przedmiotów, które mają być przez wojska niemieckie przewidziane do Niemiec, nadal mają być zabronione. To nie dotyczy prawa pobierania rekwizycji dla wyżywienia wojsk załogowych przez cały czas trwania okupacji i dla wyżywienia ludności cywilnej.

Aż do zupełnego opuszczenia okupowanych terenów jest obowiązkiem urzędów starać się o wyżywienie

wojska i cywilnej ludności Litwy i nakładać potrzebne ciężary. Przeciwnie, wszelkie rekwizycje środków żywności i innych przedmiotów, celem wywiezienia ich do Niemiec, na podstawie warunków zawieszenia broni ustają w przyszłości».

Obwieszczenie.

W kraju szerzone jest fałszywe przekonanie, jakoby istniał zamiar wywożenia z obszaru zarządu do Niemiec produktów spożywczych (zboża i bydła). W obecnych warunkach nie może być o tem mowy, aczkolwiek byłoby to pożądane dla interesów Niemiec.

Znajdujące się w posiadaniu zarządu cywilnego i oddziałów wojska zapasy żywności w postaci zboża, kartofli i bydła służyć wyłącznie do wyżywienia wojsk i ludności miejscowej. Ponieważ demobilizacja potrwac musi dłuższy przeciąg czasu w celu przeprowadzenia jej w sposób właściwy istniejące zapasy muszą być nawet powiększone przez zakup w włościan i to możliwie szybko. Należy dlatego wszędzie działać w tym kierunku, by błędny pogląd ludności wiejskiej jakoby zapasy żywności wywożone były do Niemiec, był zwalczony. Sprowadzenie daleko znajdujących się zapasów może być tylko przy współdziałaniu ludności przez dawanie koni i pomoc przy ładowaniu. Jeśli się to nie uda to wyżywienie wojska i miast będzie zagrożone. Zakaz wywozu z obszaru z zarządu do Niemiec i Rosji wydany będzie wszystkim urzędom. Wszelkiej nawet w dobrej myśli próbie wywożenia samowolnie żywności do Niemiec przeciwdziałać się będzie z całą energją.

Gegengezeichnet: J. V.
Für den Soldatenrat gez. v. Gilsa
gez. Ansteleit Hauptmann
Beamtenstellvertreter.

Z ostatniej chwili.

Generalny komisarz niemiecki, dr. Zimmerle, wobec narodowości i stronnictw na Litwie.

(Niniejszy urzędowy komunikat z powodu pory spóźnionej podajemy w skróceniu).

Z powodu wiadomej czytelnikom odezwy Komitetu Polskiego do «ludności polskiej» zwrócił się do gen. komisarza niemieckiego, dr. Zimmerle, p. Waldemarasa jako prezes ministrów i przedstawiciel Taryby litewskiej z zapytaniem:

1) Na jakiej podstawie generalny komisarz niemiecki nawiązał pertraktacje z Komitetem polskim w celu stworzenia rządu tymczasowego?

2) Jakie zamierza zarząd niemiecki zająć stanowisko wobec projektowanego rządu polskiego na Litwie?

Na te pytania udzielił generalny komisarz dr. Zimmerla następującej odpowiedzi:

1) Podczas przyjęcia przedstawicieli Taryby litewskiej oświadczył w swoim czasie kanclerz, iż zadaniem będzie Taryby stworzenie rządu z udziałem przedstawicieli wszystkich narodowości i warstw. Tego poglądu trzyma się rząd niemiecki dziś jeszcze. Spokój i porządek w kraju podług konwencji Haaskiej wtedy tylko zdaje się być zabezpieczonym jeśli wszystkie siły krajowe skupią się w celu wspólnej pracy. Z tego względu generalny komisarz niemiecki pertraktował ze wszystkimi narodowościami i stronnictwami w celu skłonienia takowych do wstąpienia do Taryby. Po zato pertraktacje nie zostały posunięte.

2) Sąd wynika, iż zarząd niemiecki wobec jednostronnego tymczasowego rządu polskiego zająłby stanowisko odmowne.

Nowootworzona restauracja przy kawiarni B. Wieliczko, Niemiecka 1.

Sala i gabinety urządzone z komfortem. Kuchnia pod kierunkiem znanego kucharza A. Wojnicza. Bufet zaopatrzony w rozmaite zakąski i różne wina. Przyjmują się obiadunki na specjalne dania, oraz śniadania, obiady i kolacje po cenach umiarkowanych. 2969

*** Nowootworzona *** restauracja (jadłodajnia) p. f. „BAR”

właścicieleł Pisarewa i Zacharewicz, Zamkowa 17 (daw. Wielka). Gra kwartet. Ceny dostępne.

KINEMATOGRAF „Helios”

Założenie ilustrowanego dziennika, zdjęcia z natury. **„Cudze dziecko”, SOBOWTÓR**
Życiowy obraz w 3-ach aktach z prologiem z udziałem najlepszych sił artystycznych Europy. **KAPITANA KŁOTA,** komedia.
UWAGA: Zmiana programu dwa razy tygodniowo—w środy i soboty.
Przedstawienia w soboty i święta o g. 1-ej, w dni powszednie o g. 3-ej pp. Koniec przedstawienia o g. 11-ej w. Karty wolnego wstępu są nieważne. Zastrzega się prawo zmiany programu.

KINEMATOGRAF „MINIATURA”

22, 23, 24 i 25 listopada. Otrzymałszy niezwykle, sezonowy obraz. **„OKRUTNY OJCIEC.”**
Dzisiaj zostanie demonstrowana tragedia życiowa z udziałem słynnej artystki MAJA w roli głównej. Wstrząsający dramat w 6 aktach. Obraz ten cieszył się zagranicą ogromnym powodzeniem.

KINEMATOGRAF LUX

Kino-program od 21 do 25 listopada, 1918 r. **GODZINA DUCHÓW.**
Tragedja z prologiem w 6 aktach. Urbana Gad; w gł. roli Marja Widal. Warszawa. Stolica Królestwa Polskiego (Zdjęcia z natury).

KINEMATOGRAF „R. Sztremer”

Tylko 5 dni 21, 22, 23, 24 i 25 listopada. Pierwszorzędny rosyjski program. **„Nie skłamała tobie moja chora dusza,”**
wstrząsający życiowy dramat w 6 aktach. Według scenariusza Anatolija Kalfiońskiego. Przy udziale całego składu Teatru Moskiewskiego z L. Rykdimem i W. Swobodą na czele. Nad program: Natura i komiczne.

Grono inżynierów i techników po powrocie z Rosji wykonywa wszelkie obiadunki w zakresie elektrotechniki wzbogadzone, mianowicie: sporządzanie i wykonywanie projektów i kosztorysów, ustawianie motorów, **urządzenie światła** DZWONKÓW I SYGNALIZACJI. Duży wybór armatury. Ceny umiarkowane. Zgłaszać się do magazynu Chybińskiego, 5 to Jerska № 4. K. Łaszkiwicz i R. Strauss, inżynierowie.

Została niższa cena na obuwie na drewnianej podeszwie. (ponieważ duża niższa na materiały surowe). Dobroczytny zaulek № 2-a. «Drewniana Podeszwa». 2945

W KOWNIE, wprost żeńsk. gimn., Kaiser-Wilhelmstr. 78. **DOM KOMISOWY „POŚREDNIK”** (zabezpieczony nieruchomością) **Przyjmuje i ma do sprzedania:** ubranie męskie i damskie, obuwie, bieliznę, dywany, obrazy, sukno, płótno i perkal, wszelką galanterję, zegary, wyroby srebrne, złote i biżuterję, naczynia stołowe i kuchenne, łóżka, krzesła, stoły i inne różne rzeczy nowe i używane. **Przyjmuje wszelkie zlecenia** w zakresie komisowym. **Poleca** wszelką służbę domową: kucharki, niańki, stróżki i innych pracowników fachowych: stolarzy, murarzy, monterów, ślusarzy oraz pracowników inteligentnych zajęć. **Pośredniczy** w sprzedaży domów i majątków. 2670 Radwiłowicz.

Duży wybór skórszego męskiego i damskiego obuwia z dobrej skóry. Dobroczytny zaulek 2, «Drewniana Podeszwa». 2655

HURTOWA SPZEDAZ WIN różnych gatunków. **poleca firma „BACHUS”,** Wileńska № 27. 2655

LEKARZ-DENTYSTA ARTUR TORWIRT powrócił. **Bonifraterska Nr. 2.** Wstawianie sztucznych zębów najnowszą metodą. Wybielanie żółtych i ciemnych zębów. 2677

Meble salonowe do sprzedania. Kalwaryjska 12. Krakowski. **Sprzedam futro** popielice z kołnierzem, mufkę nerkową i portjerę. Zawalna 7—2, między 2 a 4. Kondratowiczowa. 2959

Rower „Triumf” do sprzedania. Wielka 60, mag. Żyrardowski. Rucielski. 2974 **Krawcowa** 3018 poszukuje zalecia w domach prywatnych. Błażewicz. Rozbrat zaulek 10 mieszkania 3.

Potrzebny stróż z niewielką rodziną. Dowiedzieć się Nadbrzeżna 12—12. Dramowicz. **2 pokoje** duże umeblowane ze światłem elektrycznym przy rodzinie do wynajęcia. Ofiarna 2—14. Od 12—2 lub po 7-ej. Marja Romerowa. 2936 **KUCHARKA** poszukuje posady, ma chlubne świad. Zna się na gospod. Chciałaby na wieś lub w mieście. Trocki tr. 53 4. Sinkiewiczowa. 2960 **Sprzedam** szafę i kredens. Łukiska 14 — I. Jankowski. 2961

Do sprzedania bekieszka na czarnych baranach i garnitur marynarkowy na tęższą osobę. Wileńska 18-7. Kryszkiewicz. **Do sprzedania** ZAKHET damski granatowy z karakulowym kołnierzem, do niego MUFKA obszyta karakulami. BOA czarne, angory i inne damskie ubrania. 8-to Jerska dom Banku Ziemińskiego m. 10. Kleibowska. **Potrzebny stróż** za mieszkanie z elektrycznością. Ul. Popławska 4. Radynis. 3020

Kto chce okazjnie kupić **FALTO NIEPRZEMAKALNE, BURKĘ SKÓRZANĄ, KOSZ PODRÓŻNY, BIELIŻNĘ STOŁOWĄ, BURKI KAUKASKIE, OBUWIE** i wiele innych rzeczy, **Dział komisowy F. Popławski,** Wielka 27. 2969

Dr. K. Borzobohaty POWRÓCIŁ i wnowił przyjęcie chorych. **Choroby wewnętrzne i dziecięce.** Kalwaryjska 4-1.

Gumowe podeszwy naklejam z odpowiedzialnością **na rok** Podwalna № 6, róg Zawalnej. Sklep spożywczy Kurcewicz. 2927

Dn. 23 b.m. będą wznowione lekcje w szkole przygotowawczej Heleny Kluszyń przyjmują się chłopcy i dziewczynki do przygotowania do Ikl. zakładów naukowych. Oplata za naukę miesięczna. Zapisy dzieci codziennie od g. 11—4 pp. Brzeg Antokolski 9, d. własny. 2887

Zakład fryzjerski do sprzedania. Wileńska 7. Korwel. 2979 **Rządca-ekonom** polak, z rodziną, gruntownie obeznany z racjonalną uprawą roli, szuka odpowiedniej posady na ordynacji za skromne wynagrodzenie. Adres: Wilno, Bonifraterska 14—3. Stanisław Lejman. 2780

DOKTOR W. Bądryński b. lekarz naczelny szpitala na Ukrainie powrócił do kraju **Choroby wewnętrzne i dziecięce.** Godziny przyjęć: 10—1 r. i 4—6 w. Mostowa № 8 m. 21. 2705

Doktor medycyny B. SZYRWINDT choroby skórne, weneryczne i syphilis (606—914). Przyjmuje od g. 10—1 i od 4—7. Wielka 39. 2481

TANIO 2931 do sprzedania duża szafa do książek i ptak wypchany. Adres w Redakcji «Dz. Wil.» Malinowski. **Centralna Łaźnia Agresta** ul. Mostowa 13 otwarta w Czwartki, Piątki i Soboty. 2932

DRZEWO suche na opał po cenach umiarkowanych poleca **A. GURWICZ,** Łukiska 8. 2932

Samodziały w dużym wyborze po cenach niższych są do nabycia. Wileńska 27. «Bachus». 2946

Do sprzedania buldog, prawdziwej rasy ang., małego wzrostu, dobrze wychowany. Zwierzę niec, ul. Stara № 3 m. 4. Narbutt. 2948

Obiady domowe na maśle. Wileńska № 25 m. 2. Szkoła Gospodarsko-Kulinarna. 2591

Dr. Globus (Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe). powrócił 3021 Wileńska 32, od 10—12 i od 5—7.

Okazjnie do sprzedania męskie **palta: zimowe,** 2969 jesienne i letnie, oraz kilka garniturów. Roza i Witebski 6. Jasińska

Chłopcy lub dziewczęta potrzebni do roznoszenia gazet. Zgłaszać się od 10 do 2 do Administracji «Dziennika Wileńskiego».

Konie do wynajęcia mam do wynajęcia lub lekkiej jazdy. Cena przystępna. Od 11—2. Ofiarna 2—14. M. Romerowa. 2972

Do sprzedania 2975 futro męskie z szopowym kołnierzem, kurtka szwaka, bekieszka z karakulowym kołnierzem, buty myśliwskie nieprzemakalne. Nadbrzeżna 4—13 od 10 do 1. Borkowski.

Udzielam lekcji prywatnie języka niemieckiego, francuskiego, polskiego i angielskiego praktycznym systemem szybkiego wyczerpania się. Repkowa, I-sza Portowa № 23—24, od g. 1—7 w. 2957

Francuskiego języka i literatury 3022

ndziela słuchacza wyższego kursu „Alliance Française de Petrograde” Ul. Wileńska 32—3 od g. 4—6 w.

POSZUKUJĘ 3-ach umeblowanych, lub nieumeblowanych pokoi z elektrycznością, ewent. wanną i obustgą, możliwie w pobliżu 8 to Jerskiej. Montwiłowska 20. Architekt Krzyżanowski. 2977

Poszukuje 2971 żony swej Heleny Jewniewicz i syna Józefa, którzy przyjechali d. 17 b. m. ze Żobina do Wilna. Ktoby wiedział gdzie przebywają, proszony jest zawiadomić męża i ojca poszukiwanych pod adresem, hotel «Litewski» pok. № 22, wprost dworca kolejowego. Jewniewicz.

Do sprzedania łóżka z materacami sprężynowymi, krzesła i inne rzeczy. Wadomości: firma Kowalski i Trylski, ul. 8-to Jerska 32 od 9 do 4 ej. 2958

Poszukuje stróża na dobrych warunkach. Ul. Niemiecka magazyn Arons. 3014

Poszukuje miejsca apteczki lub pokojowej na wyjazd. Gubernatorska № 10. Niewiarowicz. 2955

Do wynajęcia dla chrześcijan 2 duże umeblowane pokoje z opałem i elektrycznością. Oglądać od 11—1-ej. Mostowa № 7—3. Łapin. 2938

CHART 3025 dobrze tresowany, angielskiej rasy do sprzedania. Oglądać od 12—7. Jagiellońska № 9—3. Gornowicz.

Zaraz do wynajęcia mieszkanie umeblowane lub nieumeblowane z elektrycznością i wodę. Kalwaryjska 8. Abramowicz. 3016

POSZUKUJĘ miejsca do wszystkiego, mogę na wyjazd. Oferty w Adm. «Dz. Wil.» Pietrowa. 2968

Pani A. Brzozowska zawiadamia męża w Mińsku, że córkę znalazła, wszyscy zdrowi. 3028

Sprzedam futro i czapkę karakulową oraz buty. Zaulek Montwiłowski 19—2. Hermanowicz. 3029

Władysław Weryho prosi Eugenjusza Oskierko przyjść do niego. Trocki trakt № 28—3. 2980

Poszukuje umeblowanego pokoju z osobnym wejściem. Oferty składać w redakcji. S. trom. 3009

OBODY są do sprzedania rozmaitego rozmiaru. Sołtajska daw. Werkowska 19. Bujwid. 2857

Do wynajęcia 2983 pokój umeblowany z prawem korzystania z salonu. Elektryczność, wanna. Pańska 4—5. Bohuszewicz.

Do sprzedania Urządzenie Zakładu Fryzjerskiego. Oglądać od 1—4. W. Pohulanka № 2/14. Kolatowicz. 3008

Poszukuje 2-ach umeblowanych lub nieumeblowanych pokoi z elektrycznością, wanną, wszelkimi wygodami, ze wspólną kuchnią. W okolicach Pohulanki. Hotel «Sawoj», ul. Wielka pok. 12. Obrompolska. 2964

KSIĘGARNIA J. Zapaśnik

poleca następujące wydawnictwa: Demska. Krótka gramatyka polska z ćwiczeniami m. — 50 Kepller. Szkoła cierpienia « 2,60 Kiersnowski X. Dogmatyka katolicka, brosz. 2 m., w opr. « 3,50 Makarewicz. Notatki z dziejów powszechnych cz. I i II « 3,60 Pedagogika. Podręcznik dla wychowawców i wychowawczyń « — 90 Podręcznik adoracyjny w opr. « 4— Prochaska Dzieje Witolda W. Księcia Litwy « 1R. Podręczniki szkolne nowe i używane.